

דס אירופי: הצנא כתח באש על מפגני האו-אה-אס

על כן אין לנו זכות מוסרית לבוא ולדרוש כי ממשלת אלג'יריה הזוחמת תתעלם מחטאי ממשלת ישראל, בגלל יומתם של שוחרי הצדק במדינה. יוזמה זו לא קיבלה את התנופה המינימלית שהיתה דרושה כדי להוות משקל נגדי לחטאים ולפשעים.

★ ★ ★

הפל"ן נגד דברי הבדע

ממשלת אלג'יריה היתה זכאית, איפוא, לנהוג על פי הכלל "עין תחת עין". אחרי שממשלת ישראל מכרה את עצמאות אלג'יריה תמורת עזרה צרפתית, יכלה ממשלת אלג'יריה לסעון שהיא זכאית למכור את עצמאות ישראל תמורת עזרה ערבית.

וזה הפלא הגדול של השבוע האחרון: ממשלת אלג'יריה לא עשתה זאת.

להיפך: התגובות הראשונות שהגיעו מפי המוסדות המוסמכים של אלג'יריה החופשית היו ברורות וחד משמעיות.

נציגי הממשלה האלג'ירית הודיעו כי דברי בן-בילה (אם אמנם נאמר) אינם משקפים את דעת הממשלה, שבן-בילה לא הוסמך למסרם, וכי הדברים הם "חסרי-שחר ובלתי-הוגנים".

דובר מוסק הודיע לג'ואיש כרונקל הלונדוני כי ממשלת אלג'יריה לא סתה מעמדה הקבוע מאז פרוץ המרד: שלא ננקט לגבינו בשום עמדה שהיא בסיסית הישראלי-ערבי, מתוך דעה שסיכסוך זה אינו נוגע לה.

(ושוב, חייב אני לצטט קטע מן הדו"ח שפירסמתי בהעולם הזה על שיחתי האחרונה עם צ'אנדללי, או אמר:

"קשה להבין את ממשלתכם. בכל שנות מאבקנו, לא השמענו אף מלה אחת נגד ישראל. אין אף הכרזה אחת של הפל"ן, אף נאום אחד של מנהיג אלג'ירי, התוקף את ישראל. על אף עזרתן של מדינות ערב ועל אף הידידות הרבה שאנו רוחשים להן, קבענו כי לא נתערב בסיכסוך הישראלי-ערבי, ושלא ננקוט לגבינו בשום עמדה. מדוע היתה ישראל צריכה לקבוע עמדה בסיכסוך שלנו? מדוע לא יכלה להיות לפחות ניטראלית? הרי אפילו הידידות בין ישראל וצרפת לא חייבה את ממשלת ישראל יותר מזהו.

מדוע צריכה ממשלת ישראל להתערב בכל דבר? מדוע היה צריך מר בן-גוריון ללכת ולעייץ לדהיגול לבצע באלג'יריה חלוקה — הצעה שהיא תועבה בעיני כל אלג'ירי? מדוע לא יכלה ישראל לעמוד מן הצד?"

לא היתה לי תשובה על כך אז, ואין תשובה על כך גם כיום.)

והנה — למרות כל אלה, למרות המישקע העגום שנוצר באשמת ממשלת ישראל ומפלגות ישראל, שללו חברי הממשלה האלג'ירית השבוע בצורה הכרוזה והנמרצת ביותר את הדברים שיוחסו למוחמד בן-בילה.

הייתי רוצה להאמין כי לנו, חברי הוועד הישראלי למען אלג'יריה החופשית, יש חלקימה בתגובה זו. בכרוזינו, במכתבינו, בשיחותינו האישיות בניר-יורק ובמחתרת בצרפת, הצלחנו לגבש ולבצר בלב מנהיגי מלחמת-השיחרור את ההכרה היסודית שאין לזהות את ממשלת ישראל עם האומה הישראלית, ושב-ישראל — כמו בכל אומה בריאה — יש דעות שונות וגישות שונות.

מכאן התופעה הבולטת השבוע: בעוד שבעל הכרזה האנמרי ישראלית (אם אמנם הוכרזה) הוא בן-בילה, עמו לא יכולנו לקיים שום מגע בגלל היותו כולא, הרי ששוללי ההכרזה הם הם אותם המנהיגים עמם התראינו, עמם קיימנו מגע, ושהם קיבלו וקראו את הדו"חים על פעולתנו.

אך איני מען להאמין כי הוועד לבדו הביא בפעולתו הדלה להישג זה. אני מאמין כי גרמו לכך בראש וראשונה עצם אופייה ומהותה של ההנהגה האלג'ירית הנוכחית. היא הגונה, שקולה, מתונה, מפוכחת. בפגישותינו האישיות עם סגן-ראש הממשלה בלקאס כרים, עם שר-הסברה מוחמד יאזיד, עם ראש-המשלחת בארם עבד אל-קאדר צ'אנדללי ועם ראשי המחתרת בצרפת, התרשמנו עמוקות מתכונות אהודות אלה.

תגובת ראשי ההנהגה האלג'ירית השבוע היתה תגובתם של אנשים הגונים, שחירפו את חייהם למען השגת החרות לעמם, ושאינם מזלזלים בחרותו של עם אחר.

הלחאי ויכולתי להגיד זאת על ראשי ההנהגה הישראלית הנוכחית.

★ ★ ★

"יאיר" האלג'ירי

ראש עובדות אלה, מה רקע הכרותו של בן-בילה? האם יש לה משמעות נוספת, מלבד מרירות אישית על העובדות שהוזכר — כגון תמיכת הארגון הציוני באויא-אס, תמיכת ישראל בצרפת, וכיו"צ?

קודם כל: אין כל בסחון שבן-בילה אמנם אמר בכלל את הדברים שיוחסו לו עליידי בטאני קאהיר, או שאמר אותם בנוסח זה. למרבה הצער, שופרות-התעמולה הקאהיריים (המשך בעמוד 22)

• כיום כבר אפשר לנלות כי כל השיחות שניהלתי עם ראשי הפל"ן באירופה התקיימו במחתרת על אדמת צרפת עצמה. מטעמי בטחון, כדי לשמור על חייחם וחרותם של בני שיחי בשיחות אלה, נהגתי למשטש עובדה זו בדו"חות מסמתי לקוראי העולם הזה. על כן העמתי פנים כאילו התקיימו השיחות במילאנו ובערים אחרות מחוץ לצרפת.

ידיעות אחרות מסוג זה. כיצד יכול היה שלא להפוך לאוייב ישראל? אולם לבן-בילה אין רק חשבון כללי, לאומי. הוא לא כאב רק את כאב עמו.

ניתנה לו סיבה נוספת, אישית מאוד, לשנוא את ישראל.

לפני כמה חודשים הכריז בן-בילה על שביתת-רעב בכלא, כמחאה על היחס הבלתי-אנושי לאסירים האלג'יריים. הוא לא צם יום אחד, כמו עסקני הסוכנות היהודית בימים הטובים. הוא צם 14 יום. חיי שלו, וחיי אלפי האסירים האחרים, היו נתונים בסכנה ממשית.

אז פנו ידידי אלג'יריה אל מצפון העולם ותבעו מן הארץ לקבל החלטה הדורשת מממשלת צרפת להקל על מצב האסירים, "מטעמים הומאניטריים". החלטה זו זכתה לרוב מכריע, רק ידידי צרפת המושבעים — ובראשם ישראל — נמנעו.

לפני שלושה חודשים נפגשתי בניר-יורק עם ראש משלחת הממשלה האלג'ירית הזמנית בארם. בשיחתנו הוזכרה גם הצבעה מסוימת זו של ישראל. בחזורי דיתחתי על כך לקוראי העולם הזה. אולי כדאי שאצטט את הדברים מלה במלה, כפי שפורסמו אז בהעולם הזה (1269). בתור עדות ממקור ראשון, שיש בה כדי להסביר לנו את דעתו של מוחמד בן-בילה על מדינת ישראל:

אחרי הפסקה קצרה, נע (עבד אל-קאדר צ'אנדללי) בנקודה כאובה שניה. "סוב, נניח שממשלתכם מצביעה נגדנו. יש לה קשרים עם צרפת. יש לה התחייבויות, אפשר להבין את הכל. אבל מדוע היא צריכה למסור הכרזות? ההכרזות גרועות הרבה יותר מן ההצבעות עצמן!"

הבנתי למה התכוון. כל הכרזה של נציג ישראל בארם בעניין אלג'יריה משמשת חומר דלק למכונת-התעמולה של הפאשיסטים הצרפתיים באלג'יריה, שמטרתה להשפיע על היהודים שם. בשנים האחרונות נעשתה פעולה נמרצת על-ידי כמה וכמה גורמים, ביניהם ד"ר נחום גולדמן, בלום את פי המשלחת הישראלית. אך בהצלחה זעומה. לעתים קרובות מסתוללים הנציגים הישראליים להיות אדוקים יותר מן האפיפיור הצרפתי.

"הנה, לפני כמה שבועות, בימי שביתת-הרעב של בן-בילה, הועלתה בארם הצעה לתבוע צרפת לשפר את תנאי-המאסר של רבבות האלג'יריים הכלואים. זה לא עניין פוליטי. זה עניין הומאניטארי. ישראל נמנעה מהצבעה, יחד עם שלושים ידידות אחרות של צרפת. בסדר. אך לא הסתפקה בכך. בניגוד לכל שאר המדינות שנמנעו, דרשה ישראל את רשות הדיבור ומטרה הודעה, שנימקה את ההימנעות שלה. זה היה חומרת-עמומה נגדנו. מדוע?"

מה היו מחשבותיו של מוחמד בן-בילה הכלוא, הרעב, חסרי-אונים, שחשש לחייו, כאשר קרא את הכרזת נציג ישראל נגד ההחלטה שביקשה לשים קץ לשביתת-הרעב שלו?

האם נזכר כי הוא עצמו לא אמר מעולם אף מלה אחת בגנות ישראל? שהוא, בן-בילה, לא תקף את ישראל אף לא פעם אחת ביושבו בקאהיר, כאשר היה זקוק לעזרת עבד אל-נאצר כמו לאחרי לנשימה?

★ ★ ★

עשרה מדריכי הבנה

רשימת החטאים של ממשלת ישראל בחזית האלג'ירית זועקת לשמיים. אולם אל נעמיד פנים: לא רק ממשלתנו אשמה.

הממשלה לא יכלה ללכת בדרך זו — ולהרחיק כל כך ללכת בה! — אילו קם חלק חשוב של הציבור המאורגן והתריע נגדה.

קומץ של אנשים בעלי רצון-טוב הקים באיחור רב — בשנה הששית של המלחמה — ועד ישראלי למען אלג'יריה חופשית. ועד זה פנה אל כל מפלגות ישראל. המפלגה הקומוניסטית (הפועלת, כמובן, על פי החיות בינלאומיות) הצטרפה, באיחור-מה, לתעד. אך שום מפלגה ציונית לא הצטרפה אליו. לא רק אחרות-העבודה סירבה רשמית לתת את ידה למיבצע.

גם מפ"ם, שהשמיעה מדי פעם רמזים מעורפלים של אהדה לאלג'יריה, סירבה בפירוש להצטרף. היא לא הקימה שום גוף כזה מושלה. היא הפקירה את המאבק.

כתוצאה מכך נמנע מן הוועד לפעול פעולה גדולה. הוא לא קיבל אף פרוטה אחת משום קרן ציבורית — ונאלץ להסתפק בפרוטות הדלות של חבריו, הכורעים תחת עול המימון של פעולות אחרות.

הייתי אחד היוזמים של הוועד, ואחד מחבריו הפעילים. על כן יש לי הזכות לבטא זאת: הוועד לא מילא את חובתו. עזרתנו למלחמת-השיחרור האלג'ירית הצטמצמה בעצם קיום הוועד, ובפירסום כמה כרוזים, ששימשו תחמושת בידי הפל"ן במאבק על נפש יהודי אלג'יריה. זה — ולא יותר.

ראשי מחתרת הפל"ן בצרפת ביקשו ממני לברר את האפשרות לשלוח חברי מחתרת ותקיים מישראל — מומחים לחבלה כימית וחשמלית — למחנות האימונים של הפל"ן, כמדריכי הלוחמים. לא יכולנו למלא אחרי בקשה צנועה זו.

והרי כל ריקמת היחסים והרגשות היתה כיום שונה לחלוטין אילו פעלו עשרה מדריכים ישראליים במחנות צבא-השיחרור, אילו פגשו את לוחמי השיחרור בדרך מוחשית זו!

לא יכולנו לעשות גם מעשה סמלי — כגון משלוח מטען של רפואות לבתי-החולים של צבא-השיחרור בתוניס ובמארוקו. לא יכולנו לגייס כסף למימון המלחמה. נכשלנו — כי נשארנו מבודדים לחלוטין בוירה המפלגתית.

דס אוסלמי: עובר אורח שנרצח באמצע רחוב באלג'יר